

El futur econòmic de Catalunya, recull de treballs

David Ros Serra

@EconomRosDavid

Coordinador d'aquesta la publicació.

Economista.

Membre de la Comissió d'Economia Catalana del Col·legi d'Economistes.

Interventor d'Administració local (Ajuntament de Sabadell) i tresorer (Ajuntament de Sant Cugat del Vallès).

Empresari especialitzat en el desenvolupament de programari de comptabilitat i gestió tributària d'ajuntaments, diputacions i autonòmic.

Professor de diferents màsters d'Administració pública en matèria pressupostària i comptabilitat pública.

PRIMERA PART

L'evolució de la relació econòmica Catalunya-Espanya

La relació econòmica Catalunya-Espanya i el seu origen estructural

Albert Carreras ens explica que Catalunya aporta molt i rep molt poc. En ser l'única regió rica que és autènticament contribuent, la seva contribució és molt més gran del que li tocava si les altres regions riques contribuïssin en proporcions semblants. Aquest és un origen estructural del maltractament econòmic a Catalunya.

Quan dues ciutats rivalitzen en totes les dimensions, que l'àrbitre sigui parcial li treu tota legitimitat a l'àrbitre.

L'arbitrarietat de l'Estat ha estat palesa en matèria d'infraestructures de transport, en matèria empresarial, en atracció d'inversions, en matèria d'equipaments culturals, en repartiment de recursos, en fons europeus, etc.

Quin futur té la Catalunya autonòmica?

Albert Carreras analitza la relació que caracteritza Catalunya i Espanya, i el resum és que Catalunya té l'Estat en contra. És un concepte que alguns poden considerar simplista, però descriu amb precisió la realitat actual.

Centralització, recentralització i uniformització es combinen per fer que el model de finançament autonòmic català sigui lamentable.

No hi ha cap decisió que l'Estat prengui per Catalunya que no es pugi prendre millor a Catalunya.

El futur d'una Catalunya autonòmica és esdevenir una autonomia amb menys poder que totes les altres, però contribuint més a l'Estat i rebent menys serveis públics a canvi. I sense dret a queixar-se.

El sorpasso de Madrid

Jordi Angusto analitza com el *sorpasso* de Madrid en PIB respon a anys i panys de posar l'Estat al servei de la seva seu, en contra de la perifèria, i més aviat es troba entre les causes del "procés" que no entre els seus efectes.

Si l'any 1975 hi havia set comunitats per sota de la mitjana, en termes de PIB *per capita*, avui ja en són 10 i ben aviat només n'hi haurà una per sobre: Madrid.

A hores d'ara Catalunya no té més alternativa per preservar i augmentar la seva prosperitat que la innovació; és a dir, la formació, la recerca i la transferència de tecnologia.

El *sorpasso* de Madrid evidencia l'elecció d'un model d'estat com el francès, que fa de Madrid quelcom semblant a París, i als antípodes del model alemany, veritablement federal i molt més resiliència; com ho demostra el lideratge econòmic i menor malestar social d'Alemanya.

Catalunya i Madrid, dos models econòmics, dues concepcions

Josep Reyner analitza com Madrid ha estat la gran beneficiada del creixement dels anys postdictadura. Ha desenvolupat un model extractiu que asseca el que té al voltant, concentra tot el poder polític de l'Estat i ha atret les seus i centres de comandament de la majoria de les grans empreses i dels sectors de les telecomunicacions, energia i finances que hi estan per interès polític i no perquè sigui el centre de producció o de consum, ni tan sols el destí dels serveis que proveeixen.

Catalunya té una xarxa industrial basada en multitud de petites empreses que han hagut d'obrir-se a l'exterior per pura supervivència. El seu model econòmic ve determinat pel pes creixent en el conjunt de les exportacions, per la seva activitat industrial, o la capacitat d'atracció turística com també pel fet que pràcticament no té grans empreses.

Catalunya necessita tenir veu pròpia al món per defensar els seus interessos i construir relacions beneficioses amb els antics i nous actors mundials (la Xina i Àsia en general, EUA i Europa). I necessita un estat que ho entengui i ho protegeixi.

La convivència entre el model extractiu de la gran metròpoli, basat en l'exercici del poder, absorbidor dels recursos i les energies que l'envolten i un altre, industrial, logístic i comercial que necessita la màxima interconnexió per sobreviure ja no dona més de si.

El dèficit fiscal de Catalunya

Oriol Amat conclou que el dèficit fiscal és excessiu. Els catalans paguen impostos suficients per a gaudir d'uns comptes públics sanejats i d'un millor estat del benestar.

Si la Generalitat no estigués infrafinançada, ni tindria dèficit ni hauria hagut de retallar despesa.

SEGONA PART

Solidesa de l'economia catalana

Una base econòmica sòlida

Joan B. Casas explica que la base econòmica de Catalunya és sòlida, però no és menys cert que mantenir la capacitat competitiva obliga a una permanent adaptació a l'allau d'innovacions disruptives, especialment tecnològiques, que sacsegen regularment els mercats.

Catalunya és un referent internacional en l'àmbit del turisme i de l'oci; la consolidació del sector industrial i de l'exportació com a eixos centrals de l'economia catalana implica potenciar els sectors més intensius en tecnologia i reduir el pes dels que es sustenten en tecnologia madura; presenta uns resultats excel·lents en l'àmbit de la recerca bàsica, amb una important xarxa d'entitats, algunes d'elles de primer ordre mundial i ens permet afirmar que la pertinença a un sector estratègic com el de l'economia del coneixement està ben enfocada.

Malgrat la inexistència d'instruments idonis, tot i disposar de menys recursos i haver sofert reduccions importants com a conseqüència dels ajustos pressupostaris derivats de la crisi, els resultats del model de benestar a Catalunya són equiparables als obtinguts en els països més desenvolupats del nostre entorn.

Amb polítiques, instruments públics i ambició del conjunt de la societat tot indica que l'economia catalana està en condicions d'afrontar i superar els grans reptes de futur i millorar, per tant, els seus nivells de benestar.

Catalunya serà competitiva o no serà.

Martí Estruch analitza el futur posicionament de Catalunya dins d'Europa i conclou que els experts internacionals saben que una hipotètica república catalana seria més a prop de la locomotora europea que dels vagons de darrere i que un pol d'estabilitat financera i de prosperitat econòmica al sud d'Europa és altament necessari.

Amb el nou Estat, bones perspectives de creixement

Pere Miret recull el càlcul fet el 2015 per la Conselleria d'Economia de la Generalitat que conclouia que si Catalunya hagués assumit totes les tasques de l'Administració central, inclosa la Seguretat Social, hauria estat un dels pocs països de la UE amb superàvit públic.

Amb la independència efectiva en eliminar el voluminós dèficit fiscal, el PIB català pujaria directament tant per les despeses que comportaria la creació de les estructures d'estat que encara ens manquen i per la construcció de les infraestructures necessàries.

Tenir l'estat a favor possibilitarà una política econòmica d'acord amb l'estructura i les necessitats de l'economia catalana, fet que permetrà créixer espectacularment.

TERCERA PART

Polítiques de futur, el futur de les polítiques

El canvi és per millorar el benestar de les persones

Josep Maria Forné explica com l'actual autonomia catalana s'ha convertit en una mera gestoria de les decisions de l'Estat i com l'Estat propi és l'eina que ha de permetre garantir llarga vida com a poble, però, sobretot, benestar.

Un model econòmic per al futur de Catalunya

Jordi Augusto explica un model econòmic de Catalunya basat en la competitivitat i la productivitat. El model ha de permetre sous alts. Per poder pujar els salaris de manera sostenible cal que augmenti en paral·lel la productivitat. El fet que un país es trobi més amunt o més avall, amb una productivitat i uns salaris superiors o més baixos, és el resultat directe del bon o mal funcionament socioeconòmic del país mateix.

Polítiques econòmiques per al futur

Modest Guinjoan explica que el creixement, que haurà de venir de la competitivitat del sistema econòmic català, hauria de ser intel·ligent basat en el coneixement i en la innovació, no podem créixer en quantitat, sinó que ho hem de fer en qualitat; ha de ser sostenible utilitzant els recursos de manera

més eficaç, que sigui més verd i competiu i integrador: una economia amb un alt nivell d'ocupació que tingui cohesió social i territorial.

Des de la perspectiva social, les polítiques econòmiques de l'Estat català haurien d'anar orientades a aconseguir la consolidació de l'estat del benestar. Els països del nord d'Europa són uns referents en què ens hauríem d'emmirallar.

Catalunya: internacionalització sòlida però adaptació necessària als nous reptes

Joan Tristany analitza com una economia més internacionalitzada genera més ocupació, aquesta és més estable i de major qualitat i, alhora, permet generar més ingressos públics que permeten fer front als reptes socioeconòmics del país.

El nombre d'empreses exportadores regulars supera el nivell de les 17.000 i representa més d'un terç del total de les empreses exportadores, i el nombre d'empreses amb filial a l'exterior s'ha situat per sobre de les 3.000.

A través de l'Índex de Solidesa de la Internacionalització l'economia catalana és totalment homologable a la dels estats del nostre entorn i és una economia sòlida en internacionalització. Podem trobar economies petites ben sòlides en internacionalització i d'altres de majors que no ho són tant.

Tanmateix, adverteix que el que hem aconseguit fins ara no està garantit en el futur.

Poder decidir la inversió en infraestructures, clau de futur

Ignasi Sayol explica que un element que és imprescindible per assegurar la prosperitat i la riquesa és poder decidir on focalitzes els teus esforços inversors.

Les inversions en infraestructures de transport, si es fan de forma eficient, són especialment determinants en un país industrial i amb una posició geogràfica estratègica com és Catalunya.

Les inversions de l'Estat han estat sempre per sota del percentatge del PIB que representa Catalunya i en els últims anys molt per sota, s'han fet per criteris polítics, no per criteris econòmics i de retorn de la inversió, això explica la manca d'inversions a Catalunya. Si aquesta tendència continua es pot posar en perill el nostre futur a mitjà i llarg termini.

Infraestructures locals per connectar-nos globalment

Ricard Font assenyala els colls d'ampolla del nostre territori, trams on es pateix congestió, contaminació, reducció de l'eficiència, manca de seguretat o d'intermodalitat, per una falta d'inversions.

Només que destinéssim anualment un 10 % del dèficit fiscal a resoldre els dèficits històrics en inversió en infraestructures, l'any 2025 disposaríem de tots els colls d'ampolla dependents de l'Estat executats i en servei.

La Catalunya Estat obriria la porta per construir la mobilitat 4.0 del segle XXI, la gestió intel·ligent a les xarxes i infraestructures amb les eines adequades, de les quals ara no disposem: finançament, inversions, gestió, governança i regulació. Seria una mobilitat sostenible al servei de les persones.

Del corredor Mediterrani a una xarxa ferroviària eficient a Catalunya i a la Unió Europea

Joan Amorós, davant la impossibilitat de realitzar els 80.000 km de línies ferroviàries del *core network* europeu, explica que FERRMED ha creat uns grups de treball de caire multisectorial en l'àmbit europeu per tal d'assolir l'objectiu de la CE en els corredors més transitats, entre els quals es troba part del corredor Mediterrani (de Milà fins a Barcelona i València), que representa el 30 % del tràfic de mercaderies del *core network*.

Un dels objectius clau és passar el trànsit de camions per a les llargues distàncies (1.000 km o més) al ferrocarril, igual que ho fem en els vaixells per anar de Barcelona a les Illes Balears o a diversos punts de la costa italiana.

Aquestes actuacions permetrien una reducció dels costos de transport superior al 25 %, un increment de la capacitat de les línies per sobre del 50 % i una taxa de rendibilitat interna de les inversions necessàries de l'11 %.

Es tracta d'unes inversions considerables de l'ordre d'uns 40.000 milions d'euros que caldria dur a terme de forma gradual des d'ara fins al 2035. Semblen molts diners a causa de l'abandonament i la manca d'actuacions existent des de fa desenes d'anys, però els resultats socioeconòmics poden ésser espectaculars. Això és el que li cal a la Catalunya i a l'Europa que tots desitgem.

El futur del sector agroalimentari

Francesc Reguant mostra com, malgrat la dificultat de la configuració física de Catalunya, l'enginy i la voluntat han permès desenvolupar el segon clúster o conjunt empresarial agroalimentari d'Europa.

Catalunya disposa d'un sector agroalimentari fort i competitiu; tanmateix, el futur ens parla de canvis molt importants i cal afrontar molts reptes. Així, les creixents tensions entre oferta i demanda d'energia i aliments, el deteriorament del medi ambient i el canvi climàtic estan exigint un canvi transcendental vers els recursos renovables i un desenvolupament sostenible, on l'impuls de la producció d'origen biològic i del seu reciclatge (bioeconomia circular) hi juga un paper decisiu.

Les polítiques necessàries a emprendre tenen com a base: el regadiu (el grau d'autosuficiència alimentària del país depèn de l'optimització del recurs aigua); la integració que suma relacions de guany mutu entre diferents actors de la cadena alimentària (la forma cooperativa hauria de ser el millor instrument); l'apertura al mercat global (on s'ha assolit pràcticament l'equilibri de la balança comercial agroalimentària actual); la ciència i la tecnologia, l'eina que aportarà les solucions per a l'impuls d'un desenvolupament sostenible i de qualitat basat en la qualitat sanitària, mediambiental, ètica (benestar animal, per exemple) i qualitat organolèptica (olor, sabor, imatge).

L'agroalimentació catalana ha d'atendre les noves tendències de consum que es podrien resumir en: salut, vegetal, ecològic, local, comoditat i sabor.

En resum, Catalunya està en condicions de fer front als reptes de futur. Tanmateix, cal que avanci vers les seves capacitats legítimes d'autogovernar-se.

La transició energètica cap a les renovables és l'únic camí

Assumpta Farran ens convida, davant del canvi climàtic, a escoltar els científics i emprendre polítiques decidides que vagin a l'arrel del problema.

Tot apunta que l'any 2020 l'energia eòlica serà la font elèctrica principal a l'Estat espanyol i sobrepassarà la nuclear. Tanmateix, dels 4.000 MW fotovoltaics subhastats i que es posaran en servei entre el 2019 i 2020, només 2 MW (el 0,05 %) es construiran a Catalunya, ja que no s'han presentat projectes perquè no som gens atractius per atraure possibles inversors renovables.

La ciutadania no està quieta i amb uns preus de la tecnologia a la baixa i unes tecnologies modulars i distribuïdes, molts ciutadans estan apostant per generar la seva energia. Venen moments de canvis tecnològics, que generaran una transformació profunda i positiva de la nostra societat.

Aquests canvis coincideixen en el temps amb la necessària refundació de Catalunya. És el moment de tenir visió, de ser valents i de crear les estructures d'estat necessàries que generin les complicitats per encarrilar i accelerar la transició energètica.

És l'hora de plantejar-se l'energia del segle XXI des de la seva globalitat, de manera que s'entengui que la seva captació, transformació, transport, distribució, intercanvis entre ciutadans i també el seus impactes ambientals i la seva necessitat d'ocupació del territori s'han de tractar des d'una única visió.

Energia: el repte de la transició energètica

Joan Vila emfasitza que la transició energètica no tracta pas, com molta gent creu, de passar de la generació d'electricitat amb combustibles fòssils a una altra amb fonts renovables, o de canviar el cotxe de combustió interna per un altre d'elèctric, no. La transició energètica requereix primer de tot reduir el consum d'energia i això demana alhora un canvi en el consum i un canvi cultural, que comporta a la vegada un canvi en la producció i en els llocs de treball. És impossible generar tota l'energia que el món necessita avui, continuar amb els mateixos paràmetres de consum i arribar a l'any 2050 amb emissions zero de CO₂.

La visió per als propers anys és la de la transició cap a una economia amb la introducció del vector CO₂ que internalitzi el problema en l'economia i s'adeqüi a un camí de menor creixement, tot acceptant el concepte "menys és més" com a principal. És a dir, una transformació radical de l'economia.

Des de l'any 1992 proposa que cal introduir la taxa sobre el CO₂ per fer la transició. Remarca que un grup ampli d'economistes americans, dintre els quals hi ha 27 premis Nobel i els quatre últims expresidents de la Reserva Federal, han fet una proposta al *The Wall Street Journal* per combatre el canvi climàtic en què s'inclou el concepte de taxa al carboni.

És qüestió d'anar acceptant que la transformació vindrà per la internalització del CO₂ en l'economia, fet que comportarà una disminució de la producció de béns i alhora una transformació de l'economia del consum pel consum. I, és evident, això comportarà una pèrdua d'hores de treball que obligarà a repensar de dalt a baix l'economia.

La transició energètica

Ramon Garriga mostra com el risc d'encariment dels preus dels hidrocarburs i la gran influència de la seva combustió i la del carbó en les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle han obligat la UE a replantejar el món de l'energia des de la seva governança fins a la producció i el consum.

Cal emprendre un camí nou que garanteixi l'energia necessària, de qualitat, sostenible i a un preu competitiu. No n'hi ha prou amb assolir les exigències europees per a l'any 2020, cosa difícil, sinó que cal fer previsions per tal que el 2050 pràcticament només estiguin presents les energies renovables. Cal un canvi cultural. Cal canviar paradigmes.

El país dona per produir l'energia renovable necessària. Cal, però, un pacte de país que permeti generar valor i beneficis concrets als territoris productors d'aquest tipus d'energia.

Cal crear una autoritat única, una agència de l'energia transversal i independent dels canvis polítics, a partir d'organismes ja existents, que unifiqui criteris i elimini redundàncies, per posar en pràctica el que preveu el Pacte Nacional per a la Transició Energètica.

Un país amb millor regulació

Oriol Amat posa el focus sobre l'excés de mala regulació que tenim. Per això, hem de millorar sensiblement i aconseguir un país que generi el benestar que la ciutadania es mereix. Per això, la bona gestió pública i la bona regulació són cabdals.

La hisenda catalana

Marta Espasa exposa com l'envergadura i la complexitat dels reptes que ens depara el segle XXI fan que s'hagi de redissenyar el sistema fiscal en tota la seva integritat.

Reptes com l'augment de la desigualtat, la sostenibilitat de l'estat del benestar, la lluita contra el canvi climàtic, la globalització, la digitalització i l'evasió i el frau fiscal requereixen un sistema fiscal modern, eficaç i innovador.

Caldrà establir una estructura impositiva diversificada per aconseguir l'efecte redistributiu del sistema fiscal, tenint en compte l'augment de les disparitats en la distribució de la renda i la riquesa.

Cal que l'Administració tributària de Catalunya, que només disposa a temps real del 15 % de la recaptació dels seus impostos, pugui gestionar tots els tributs que es recapten a Catalunya, fen-t'ho amb un model d'administració tributària del segle XXI.

La plena sobirania fiscal és imprescindible per millorar el benestar social dels ciutadans de Catalunya, reduir la dependència financera de l'Estat, millorar l'autonomia tributària i la responsabilitat fiscal, garantir una major estabilitat en els recursos i assolir majors cotes de transparència i perceptibilitat.

L'endeutament de la República Catalana

Pere Miret i David Ros hem calculat que el deute que suporten avui els catalans és superior al que tindrien en una Catalunya independent.

Així mateix hem calculat que el deute català actual més el que s'heretés del Regne d'Espanya seria assumible per l'economia catalana en el marc d'un nou estat.

El finançament de les empreses a Catalunya i del nou Estat català

Joan Maria Mateu explica com el mercat financer a Catalunya és un mercat potent i estructurat, en plena adaptació a les noves tecnologies i models de negoci. Ofereix la base suficient d'una plataforma, com a clúster financer, que doni una resposta idònia a les necessitats financeres de les empreses i els particulars en una Catalunya independent.

Unes finances públiques sense dèficit, com les que tindria una Catalunya independent, alliberarien molts recursos financers cap al sector privat, de tal forma que el flux de crèdit a les empreses i als particulars s'ampliaria, s'abaratiria i, per tant, quedaria totalment garantit.

En canvi, l'actual sistema fiscal i de finançament de l'Espanya autònoma perjudica la imatge de Catalunya (qualificació creditícia o *rating*) com a deutor en els mercats financers internacionals.

Un Estat català independent no tindria dèficit públic i podria accedir als mercats financers internacionals amb absoluta normalitat.

Es pot concloure que, tant el sector privat com el sector públic català en una Catalunya independent tindrien garantits l'accés als mercats financers, locals i internacionals, amb absoluta normalitat i en molt millors condicions que les de la Catalunya autònoma.

El futur de la banca d'inversió i dels mercats financers a Catalunya

Robert Casajuana explica que encara que l'empresari de l'economia real percebi de vegades les borses, els fons de capital de risc, els mercats de deute corporatiu o la gestió d'actius financers com alguna cosa llunyana, aquests són cabdals per al bon funcionament de la economia d'un país.

Per maximitzar la potencialitat econòmica de l'autogovern seria necessari un esforç públic i privat per dissenyar un projecte de reorganització i desenvolupament de Barcelona com a capital financera.

El talent hi és, només cal reflexionar sobre els milers de joves que desenvolupen part de la seva carrera en altres places financeres de referència i després tornen a Catalunya, i també la massa crítica d'usuaris d'aquest tipus de serveis no admet dubte.

Els empresaris i ciutadans de Catalunya poden tenir la certesa que les bases per tenir un sector financer important hi són.

Construcció de valors democràtics en el camp de les finances

Josep Reyner analitza com la solució donada a la crisi bancària ha significat que Espanya sigui el segon estat de la UE on més ha crescut la concentració bancària després de Grècia.

El problema de la concentració de mercat i de les rendes de monopoli es dona amb major intensitat a Catalunya. La inacció de la CNMC en l'àmbit de la concentració bancària ha estat simplement

clamorosa. Ha sigut evident la sobreprotecció política i jurídica de què han gaudit els grans grups bancaris espanyols en determinats escàndols o situacions de clara manca de protecció dels ciutadans.

Cada cop resulta més evident la urgència d'una reformulació democràtica que contempli mecanismes eficaços per mantenir sota control el poder polític i econòmic de determinades elits que en connivència amb altres poders controlen l'aparell dels estats, i molt particularment l'Estat espanyol.

La construcció d'uns valors republicans en el camp de les finances passarien per considerar aspectes que contemplin l'experiència adquirida aquests anys i en ells haurien de figurar sens dubte la transformació de la supervisió financera, l'enfortiment de les autoritats de defensa de la competència, el plantejament sense apriorismes ideològics d'una banca pública, el relançament dels canals alternatius de finançament i molts altres.

Cap a un sistema financer propi

Natàlia Mas Guix estudia per què Catalunya necessita un sistema financer propi, i la creació d'un nou estat obre un ampli ventall d'oportunitats.

Catalunya té una gran capacitat per esdevenir plaça de referència en molts segments financers. Té un ecosistema favorable a la innovació, s'està convertint en una plataforma de capital de risc a Europa, té una demanda empresarial sofisticada i unes universitats excel·lents.

Una Catalunya Estat ofereix la possibilitat de dissenyar una regulació pròpia que fomenti la innovació i la igualtat d'oportunitats per als nous agents; disposar d'un banc públic de desenvolupament; impulsar un mercat alternatiu borsari que ajudi les pimes a diversificar el seu finançament; proposar un codi de bones pràctiques per a tot el sector; tenir reguladors propers i proactius que redueixin la incertesa de la regulació; garantir una millor protecció dels consumidors i que eviti el llançament de productes complexos i abusius...

El Banc Central de Catalunya (BCC) exerciria la supervisió de la solvència de les entitats financeres i l'Autoritat Catalana d'Inversions i Mercats (ACIM) supervisaria la seva conducta i asseguraria la protecció dels inversors i una correcta formació de preus.

Els llocs de treball com a conseqüència de l'autogovern

Josep Maria Vázquez Zacarías exposa que Catalunya en una situació d'autogovern ple amb els recursos que genera podria atendre la construcció de les infraestructures necessàries, la sanitat i l'educació, i dotar de professionals l'administració del nou Estat. Com a conseqüència dels nous recursos i de l'acció de govern, es crearien nous llocs de treball que es justifiquen en detall en el document més ampli d'aquest autor anomenat "[Aproximació als llocs de treball de la independència](#)".

La reversió en les retallades de sanitat, educació i benestar, la inversió en les infraestructures i els efectes induïts sobre l'activitat general de l'economia permetria reduir l'atur a nivells mínims.

Segons com s'assignin els ingressos el potencial de nova ocupació s'aproparia als 475.000 llocs de treball totals, cosa que –almenys teòricament– podria reduir l'atur a nivells mínims.

Cal defensar les microempreses i autònoms

Josep M. Vázquez Zacarías parteix de l'anàlisi de com els autònoms i microempreses amb nivells de facturació molt modestos han de suportar una càrrega administrativa semblant a la d'empreses més grans. Una situació que, a més d'incentivar l'economia submergida (el nombre d'autoocupats il·legals podria ser gairebé tan alt com els legals), provoca que més del 85 % dels autònoms que cotitzen s'acullin a la base mínima, fet que explica que les pensions dels autònoms siguin un 40 % més baixes que la mitjana.

Les respostes de l'Estat espanyol per corregir aquesta aberració, s'han limitat a mesures que beneficien situacions concretes, i a l'operació de màrqueting nomenada "tarifa plana per a autònoms," només per a noves altes i un temps limitat, sense abordar la causa del problema.

Fins avui, la *Small Business Act* ha passat gairebé desapercebuda per als partits majoritaris de l'Estat. Fins al punt que en aquesta nova llei, no hi apareix ni una sola referència.

La poca consideració de les institucions espanyoles vers els autònoms i les microempreses contrasta amb els règims fiscals per a autònoms i microempreses de països com França o el Regne Unit, comparativament envejables. Entre altres avantatges, les cotitzacions socials es calculen en funció dels ingressos reals, obligació de liquidar IVA només si es supera un llindar de facturació, i possibilitat de fer-ne una única liquidació anual.

El futur de les pensions

Josep Ginesta exposa que per garantir el futur de les pensions és imprescindible un mercat de treball que proveeixi de prou treball el major nombre de persones possible i, alhora, que el treball sigui de prou qualitat perquè es generin ingressos suficients a partir de les cotitzacions socials sobre els salaris.

Catalunya sempre ha tingut un mercat de treball més eficient que el conjunt de l'Estat espanyol. De fet, quan analitzem les dades de Catalunya aïllades de les d'Espanya veiem que són més favorables.

Les pensions catalanes, amb una dimensió propera als 28.000 milions d'euros, es poden pagar molt millor amb les cotitzacions que generem a Catalunya, en contraposició, doncs, amb el que succeeix al conjunt de l'Estat espanyol.

Dotar-nos d'un sistema de seguretat social i de pensions propi, pot ser clau per garantir-nos les pensions del futur.

Les pensions a Catalunya

Pere Miret, Jaume Pérez Santos i David Ros hem quantificat que l'any 2018 es va disposar de 3.000 milions del fons de reserva de la Seguretat Social i com s'ha endeutat de nou per un import de 13.830 milions, de manera que tot i que el fons disponible és de 5.095 milions, té un endeutament de 24.022 milions, així que el saldo real actual de les reserves, és negatiu de 18.927 milions d'euros.

Per als propers anys, l'AIREF, un organisme oficial estatal, ha pronosticat que fins a l'any 2022 les pensions espanyoles tindran un forat anual de 15.000 milions. O sigui, que la Seguretat Social espanyola haurà de continuar endeutant-se per pagar les pensions.

La major fortalesa del sistema a Catalunya es fonamenta en uns indicadors més favorables dels factors bàsics que determinen la capacitat i viabilitat d'un sistema de pensions de repartiment: demografia i mercat de treball, que dona uns millors indicadors comparats entre Catalunya i Espanya en índex d'atur, salari mitjà i relació treballadors/pensionistes.

Des del primer mes de la independència de Catalunya, cap pensionista es quedaria un sol mes sense cobrar la pensió. Així ho contemplen les directives europees, ho reconeix la legislació espanyola i obliga la normativa internacional que regula la separació entre estats, així com la llei de transitorietat jurídica i fundacional de la República.

QUARTA PART

Catalunya en el marc de la Unió Europea

El pragmatisme de la Unió Europea

Albert Royo Mariné exposa com més enllà de determinades declaracions polítiques, normalment interessades, els tractats comunitaris no preveuen com gestionar la qüestió de la permanència o expulsió. L'única referència a quelcom similar queda recollida en l'article 50 del Tractat de la UE, que preveu que un Estat pugui deixar la Unió després d'una negociació de dos anys.

Mentre Espanya no reconegui el nou Estat, Catalunya no pot deixar de formar part de la UE.

El dia que Madrid reconegui la República Catalana, fet que seria fruit d'una negociació, no hi hauria cap impediment perquè les institucions de la UE i els països reconeguin aquesta nova realitat.

La raó acabaria imposant-se. Catalunya vol ser part de la UE, vol participar del procés de construcció europea i treballar per una millor governança democràtica del continent.

Un cop la realitat s'imposi, tots els actors buscaran una solució beneficiosa per a tothom, com sempre s'ha fet a la UE.

I l'europea? La nacionalitat espanyola dels catalans

Eduard Sagarra diu que es pot defensar jurídicament que, en el supòsit d'una hipotètica Catalunya independent, els catalans que avui fossin "espanyols d'origen" mantindrien la seva nacionalitat espanyola i també continuarien sent "ciutadans de la Unió Europea". A més, gaudirien legalment de la doble nacionalitat catalana i espanyola.

La majoria dels catalans que avui viuen a Catalunya són, per naixement, filiació o opció, "espanyols d'origen", una qualitat que els confereix una condició juridicopolítica "privilegiada o blindada", ja que, d'acord amb l'article 11.2 de la Constitució, mai poden perdre la nacionalitat espanyola com a sanció.

L'adquisició de la nacionalitat catalana no suposaria la pèrdua de la nacionalitat espanyola d'origen dels seus titulars.

Catalunya en el marc monetari de l'euro

Natàlia Mas Guix afirma que l'ús de l'euro com a moneda estaria garantit perquè qualsevol país del món pot utilitzar la moneda que consideri més adient.

La millor opció, en l'improbable cas d'exclusió, per a Catalunya seria signar un acord monetari amb la UE i sol·licitar, al mateix temps, l'adhesió a l'Espai Econòmic Europeu (EEE).

L'escenari que interessa a totes les parts, Espanya inclosa, és que Catalunya continuï a la Unió Europea i a la zona euro. En qualsevol cas, l'euro estaria garantit. La creació del Banc Central de Catalunya, com a autoritat monetària del nou país, seria necessària i podria aportar múltiples oportunitats per al sector financer català.

CINQUENA PART

I les empreses?

El futur de l'empresa: oportunitats i reptes

Ricard Gené analitza per què les empreses de Catalunya necessiten un estat que defensi els seus interessos.

Un estat propi facilitarà molt l'obertura de l'economia catalana al món i amb ella la creació d'una "marca Catalunya" amb substantivitat pròpia. El repte serà saber promoure i associar la nostra marca de país amb la qualitat industrial, agroalimentària i de serveis.

Tenir un estat propi que administri tots els recursos ha de permetre multiplicar l'actual nombre d'oficines exteriors, una xarxa àgil, austera i eficient.

L'empresa catalana necessita molta més seguretat jurídica que l'actual. Un marc legislatiu més clar, senzill i estable que l'espanyol, especialment en els àmbits tributari i laboral. Els principis fonamentals en aquests àmbits seran fruit de grans pactes nacionals entre la majoria dels agents polítics i socials.

El canvis de les empreses per adaptar-se

Xavier Cuadras i Modest Guinjoan han estudiat com l'evolució de l'activitat exportadora de les empreses és un dels aspectes més positius del panorama recent de la nostra economia.

La crisi econòmica va fer estralls en el teixit productiu català, però, al mateix temps, va constituir un incentiu poderós per a moltes empreses que, malgrat totes les dificultats, van haver de refer-se per no perdre competitivitat i sobreviure.

Davant de les dificultats que s'albiren en el marc d'una recuperació econòmica que s'està alentint de forma molt clara, no poden deixar de preguntar-se si els imprescindibles processos d'adaptació empresarial no serien molt més fàcils amb una política econòmica pròpia i més alineada amb els interessos de les empreses catalanes.

L'empresa catalana: compromís de futur

David Poudevida assegura que no hem de tenir por, hem de tenir esperança. Hem de confiar que les coses es poden fer sempre millor.

Un aspecte que ha caracteritzat els empresaris d'aquest país és que l'empresa catalana sempre ha tingut consciència de pertinença a un entorn social i a una societat amb uns valors i unes característiques que s'han anat forjant amb els anys, fent costat al país en els seus reptes, participant en la seva construcció i representant-lo arreu.

SISENA PART

Escenaris de futur

Repartiment d'actius i passius

Jordi Angusto i David Ros exposem que en el repartiment d'actius i passius, la jurisprudència internacional que impera ve determinada per la Convenció de Viena sobre la successió d'estats en matèria de béns, arxius i deutes d'estat (1983), malgrat que no ha estat ratificada pel Govern espanyol.

En la separació d'actius i passius no hem d'oblidar que la manca relativa d'estoc de capital públic a Catalunya ha fet necessari complementar-la amb capital privat, com veiem amb les autopistes de peatge o els centres educatius i sanitaris concertats.

El fet que el deute de l'Estat espanyol (els passius) sigui molt superior als seus actius (edificis estatals, material mòbil...), un bilió contra uns 700.000 milions, fa que el "negoci" de repartir actius i passius sigui en qualsevol cas ruïnós.

Creiem que assumir deute per sobre del percentatge d'actius només tindria sentit econòmic si llavors parléssim d'afegir més actius; per exemple, patrimoni cultural català que avui dia s'exhibeix a Madrid.

El pressupost de la Generalitat

Albert Carreras i David Ros, exposem com l'Administració de Catalunya podria realitzar totes les despeses pròpies més les que actualment realitza l'Estat espanyol.

L'augment de despesa pública tindria un efecte positiu sobre l'ocupació i la inversió.

El guany fiscal d'un escenari d'independència en circumstàncies econòmiques normals acaba sent el que es calcula com a dèficit fiscal; 16.570 milions d'euros, el 8,4 per cent del PIB.

La independència comportaria un guany fiscal important en el pressupost de la Generalitat, que podria contribuir a augmentar el benestar de la ciutadania catalana. Alhora, s'ha de tenir en compte el benefici que tindria Catalunya pel fet de poder dissenyar les seves pròpies polítiques econòmiques i adequar-les a les necessitats del territori, ja que les decisions que ha pres històricament el Govern espanyol no han respost a les necessitats de la societat catalana, sinó ben al contrari.